

# ایران زندگی



رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره کشور با اشاره به آسیب های خدمات مشاوره ای سودجویان در فضای مجازی در گفت و گو با «ایران» خواستار شد

## روانشناس نماهای اینستاگرامی را دادگاهی کنید

◀ **آزاده سهرابی- مهسا قوی‌قلب**  
خبرنگار

سازمان نظام روانشناسی کشور به عنوان سازمانی شناخته می شود که مسئول حل و رفع بحران های روانی در سطح کشور است و همه مجوزهای تأسیس مراکز مشاوره نیز از طریق این سازمان ارائه می شود. در این خصوص برخی روانشناسان و مشاوران از این شکایت دارند که مدت زمان انتظار آن ها برای دریافت پروانه بسیار طولانی شده، بویژه آن هایی که مقیم شهرستان هستند، بیشتر با این مسأله روبه رو هستند. از سوی دیگر با شیوع و شدت گرفتن بیماری کووید ۱۹ در کل دنیا، کشور ما هم به شدت تحت تأثیر این بیماری قرار گرفته و دچار مشکلات زیادی از جمله افزایش اختلالات روانی چون اضطراب و افسردگی شده است.

آنچه که واضح است، نیاز امروز مردم به روانشناس و مشاوره های روانی بیش از هر زمان دیگری است. به دلیل اهمیت بالای موضوع به سراغ دکتر محمد حاتمی، رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره کشور رفتیم؛

سازمان نظام روانشناسی، نهاد مرجع در حوزه روانشناسی است و در چند سال اخیر هم در بحث قانونگذاری و نظارت رشد داشته، این سازمان چه تعداد عضو دارد و برای چه تعدادی پروانه صادر شده است؟

این سازمان ۴۰ هزار نفر عضو دارد و به بیش از ۷ هزار نفر پروانه داده شده است.

■ **آیا قوه قضائیه هم می تواند از آزمون برگزار کند و اینکه غیر از سازمان نظام روانشناسی، مرجع دیگری هم برای ارائه مجوزها وجود دارد؟**

در ابتدا باید به این نکته اشاره کنم که مراکز خدمات روانشناسی، سازمان ها و نهادهای زیر نظر سازمان نظام روانشناسی هستند. برحسب قانون هر نوع فعالیت روانشناسی و مشاوره باید با مجوز سازمان نظام روانشناسی باشد و همچنین نظارت بر تخلفات آن ها هم برعهده سازمان است، یعنی سازمان هم نظارت می کند و هم مجوز می دهد و اگر تخلفی صورت گیرد، به تخلفات نیز رسیدگی و احکام لازم را صادر می کند. ما برای همه افرادی که عضو هستند یا پروانه دارند، می توانیم حکم صادر کنیم، مگر اینکه عضو نباشند. در این خصوص حدود ۳۰۰ هیأت بدوی داریم که به تخلفات صنفی رسیدگی می کنند، دفاتر استان ها هم فعال هستند.

■ **آخرین وضعیت سازمان نظام روانشناسی از نظر صدور پروانه چگونه است؟**

از نظر صدور پروانه و اشتغال در تاریخ ۱۳۹۹/۰۹/۱ سازمان بهزیستی اعلام داشت که هر نوع فعالیت در حوزه مشاوره و روانشناسی، باید با مجوز سازمان نظام روانشناسی باشد و مراکزى هم که فعال هستند، باید مجوز سازمان نظام روانشناسی را داشته باشند، خوشبختانه بزرگترین چالش ما از این طریق حل شد، زیرا تا پیش از این افرادی که فاقد صلاحیت بودند، می توانستند از بهزیستی پروانه بگیرند و مشکلات عدیده ای ایجاد می شد اما در حال حاضر این مسأله حل شده است.

■ **اما سازمان بهزیستی گلابه دارد که سازمان نظام پزشکی، پروانه ها را دیر ارائه می دهد و افراد مدت های طولانی پشت نوبت می مانند، بویژه این مسأله در شهرستان ها بیشتر است و گاهی برخی ۳ سال پشت**



بررسی سلامت روان، حساسیت بالایی داریم و استانداردهای بالا در سازمان وجود دارد. قوه قضائیه طبق قانون، حق ارائه پروانه ندارد و قانون را در این زمینه دور زده است، ما نگران افزایش آمار طلاق هستیم، گو اینکه در حال حاضر هم گزارش های نگران کننده ای در این خصوص به دستمان رسیده است. باید یادآور شوم که در سال ۱۳۹۱ با وزارت ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی آیین نامه ای امضا کردیم و در آن، هیأت دولت مصوب کرده که مجوز تأسیس هر نوع مرکزی باید با حضور کارگروه ۳ نفره از سازمان نظام روانشناسی، وزارت ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی صادر شود، از آن تاریخ هم حدود ۴۰۰ مرکز تخصصی در حوزه ازدواج و خانواده با همکاری سازمان جوانان ایجاد شده که موفق هم هستند اما متأسفانه سازمان بهزیستی همکاری نکرده و خود به صورت مجزا پروانه صادر کرده که اتفاقاً مشکلاتی هم در این مراکز ایجاد شده است، اینجای باید یادآوری کنم که برای پایان دادن به مشکلات باید هر سه سازمان تابع قانون باشیم.

■ **صحبت از مشاوره های خانواده زیر نظر قوه قضائیه شد، مشکل دیگری در این حوزه مطرح است و آن هم آمار بالای طلاق است، به نظر شما چگونه می توان از آمارهای طلاق کاست؟**

از بعد روانشناسی و به اعتقاد روانشناسان، وقتی فردی تصمیم به ازدواج می گیرد، همسر می شود، واژه همسر فقط ثبت حضری ازدواج نیست، بلکه از جنبه های مختلف عقیدتی، روانی و رفتاری، این واژه به معنای همدل شدن است، در بحث ازدواج، کیفیت ولدت بردن از زندگی مطرح است، به جای برجسته کردن مسأله مهریه، باید مهارت های ازدواج را به جوانان آموزش دهیم و آگاهی ها را بیشتر کنیم تا افراد بتوانند مشکلات شان را حل کنند، خیلی وقت ها با یک راهکار کوچک می توان مانع طلاق شد، معمولاً مانعی که وجود دارد، این است که ما نمی دانیم چگونه می توانیم

روایت آخرین بازمانده هنر خُل بافی در کردستان

یادگار مادران سرزمین کهن

◀ | صفحه ۱۶

با تبدیل انرژی خام به رمزارز متحقق شود

درآمد ۲۱ هزار میلیارد تومانی با استخراج رمزارز

◀ | صفحه ۱۵

کل جامعه است، مدت هاست که کرونا شیوع پیدا کرده و همچنان نمی دانیم چه زمانی از دست این بیماری خلاص می شویم، با توجه به اینکه تحت تأثیر این بیماری، مشکلات روانی در سطح جامعه افزایش پیدا کرده، سازمان نظام روانشناسی چه گام هایی برای افزایش امنیت روانی مردم برداشته و احیاناً چه برنامه های جدیدی در این خصوص دارید؟ البته مدتی است کمیته امنیت روان و آرامش بخشی جامعه در کمیته مقابله با کرونا با حضور شما شکل گرفته است.

در همان یکی، دو ماه اول شیوع کرونا در کشور، نامه ای به رئیس جمهور نوشتم، مبنی بر اینکه کووید ۱۹ یک بحران است که تمامی ابعاد زندگی مردم را تحت تأثیر قرار می دهد و لازم است که کمیته مقابله با عوارض روانی کرونا شکل گیرد. متأسفانه وزارت بهداشت این موضوع را جدی نگرفت، با این همه ما همچنان پیگیر موضوع بودیم، چون می دیدیم که روان مردم دچار تغییراتی شده و از سال ۱۳۹۹ تمامی ابعاد اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی زندگی مردم را تحت الشعاع قرار داد. ما ناخواسته وارد دنیایی شدیم که هنوز آینده آن مبهم است. با روی کار آمدن آقای رئیسی، خوشبختانه مسأله احیای سرمایه های اجتماعی و استفاده از سرمایه هایی مانند روانشناسان مطرح شد، ما هم به ایشان نامه نوشتیم و مسأله را پیگیری کردیم، دستور دادند، کمیته اجتماعی مقابله با کرونا راه اندازی شود. حکم کمیته امنیت روانی و آرام بخشی جامعه با شرح وظایف گسترده به ما داده شد و رئیس قرارگاه هم در جمع روانشناسان حاضر شدند، آنچه اهمیت دارد، این است که کرونا تمام می شود، اما اثرات آن بر سبک زندگی مردم شاید تا ۱۰ یا حتی ۲۰ سال آینده باقی می ماند، بازبگرنان اصلی که می توانند در این حوزه مؤثر باشند، روانشناسان و مشاوران هستند. در دوران پسا کرونا روانشناسی و مشاوره جایگاه و مسئولیت ویژه ای خواهد داشت. برای احیای اجتماع در دوران پسا کرونا، در حال تشکیل کمیته های استانی هستیم و با مشارکت نهادها، شرح وظایف آن ها در حال نگارش است.

در این زمینه حدود ۱۰ پروژه را به ستاد ملی پیشنهاد دادیم تا غربالگری شده و اختلالات روانی و مشکلات موجود به طور ملموس در کشور برآورد شود. متأسفانه آمارهایی را گاه وزارت بهداشت درخصوص اختلالات روانی مردم اعلام می کند که معتبر نیستند، به عنوان مثال گفته می شود که از هر ۳ ایرانی یک نفر مبتلا به اختلالات روانی هستند، این رقم هیچ مبنای درستی ندارد. برخی اختلالات روانی کوتاه مدت هستند و در زمان کوتاهی از بین می روند. غربالگری ما بدین صورت است که به صورت میدانی انجام می شود، یعنی در کلانشهرها و شهرهای بزرگ و کوچک، تقسیم بندی های منطقه ای انجام می شود تا در نهایت متوجه شویم وضعیت نرخ اختلالات روانی چگونه است، درخصوص این پروژه شهرداری تهران هم با ما همکاری می کند.

■ **پس از روشن شدن موضوع و پایان غربالگری چه برنامه ای را می خواهید پیاده سازی کنید؟**

آنچه مسجل است در دوران پسا کرونا، آموزش مهارت ها باید در رأس برنامه ها باشد. آموزش ها هم از دو طریق باید ارائه شود؛ نهادهای مسئول و دیگری رسانه ها. برای نهادهای مسئول یعنی آموزش و پرورش، کمیته امداد، سازمان بهزیستی، شهرداری ها و نهادهایی که وجود دارند، پروتکل هایی جداگانه نوشته می شود، از طریق رسانه ها هم باید درخصوص سلامت روان، سواد سلامت روان مانند کره جنوبی و سوئیس انجام

دهیم. ضروری است که پیوست برنامه های سلامت روان را مانند کره جنوبی و سوئیس انجام دهیم. حضور زندگی کردن بعد از کرونا باید به مردم آموزش داده شود. با شیوع کرونا، به دلیل وجود تحریم ها و مشکلات اقتصادی، همچنین مسأله خودمراقبتی، اضطراب ملی ایجاد شده و باید برای آرامش بخشی به جامعه تسهیلاتی بیندیشیم. مسئولان هم در جهت ارتقای سلامت روان جامعه باید در کنار خود روانشناسان داشته باشند، بهتر است که در دادگاه ها هم در کنار باید نهادینه سازی شود و نمایندگان مجلس حتماً باید به این مسأله در مصوبات و لایحه های خود، اهتمام بیشتری داشته باشند. در پایان باید اعلام کنم که ما یک مطالبه گر قوی در ستاد ملی مقابله با کرونا خواهیم بود.

مجازی شد، همزمان با افزایش محدودیت ها و اعمال قرنطینه، فشار روانی ناشی از کرونا نیز افزایش پیدا کرد و مردم به خدمات مشاوره ای بیشتر نیاز پیدا کردند، وقتی این قضیه اتفاق افتاد، افراد سودجو و جاعل که این نیاز را درک کردند، در فضای مجازی تحت عناوین مختلف خود را معرفی و با جلب اعتماد مردم آسیب های زیادی وارد کردند. تمهیداتی در این خصوص اندیشیدیم و تاکنون هم با رصد این افراد در فضای مجازی موفق شدیم آنها را شناسایی کرده و در اختیار نهادهای نظارتی قرار دهیم. باید هماهنگی ملی درخصوص مقابله با این چنین افسارگسیختگی هایی در فضای مجازی ایجاد شود. مهم ترین رکن در حل مشکلات موجود، قوه قضائیه است که متأسفانه آنچنان هم که باید و شاید همکاری نمی کند و برای این افراد در بیشتر موارد منع تعقیب صادر می کند. در این خصوص از آقای اژده ای خواستیم که به طور خاص شعبه ای تخصصی برای این افراد در نظر بگیرد و در کوتاه ترین زمان ممکن، دادسرای ویژه یا شعبه ویژه برای روانشناسان نماها داشته باشیم. نکته مهم دیگر این است که این افراد سودجویی های بسیار بالایی از طریق فضای مجازی دارند و برخی هم لابی های قوی دارند، ما به نوعی مظلوم واقع شدیم، در عین حال هم مدافع حقوق مردم هستیم اما می بینیم که از این بستر به مردم هم ظلم می شود و مورد سوءاستفاده های مالی و عاطفی زیادی قرار می گیرند، این افراد سودجو با ترافه های بالا که به یک میلیون تومان هم می رسد، سبب افزایش آسیب های اجتماعی و روانی زیادی شده اند، در این خصوص مردم هم باید همکاری کنند تا فعالیت این افراد در فضای مجازی مهار شود.

■ **به اعتقاد شما مشاوره های قوه قضائیه که با مراجعه برای دادخواست طلاق داده می شوند، می تواند در امر کاهش طلاق مؤثر باشد؟**

مشاوره ها در کاهش طلاق مؤثر هستند، اما مشاوره طلاق قوه قضائیه باید جمع شود، افرادی که می خواهند طلاق بگیرند، آخر خط هستند، وقتی قاضی فرد را به روانشناس ارجاع می دهد، طبیعی است او به فردی که قاضی معرفی کرده، اعتمادی ندارد و فکر می کند که آن روانشناس به نوعی مأمور قاضی است. درخصوص جذب مشاوره های بالا که به یک میلیون تومان هم می رسد، سبب افزایش آسیب های اجتماعی و روانی زیادی شده اند، در این خصوص مردم هم باید همکاری کنند تا فعالیت این افراد در فضای مجازی مهار شود.

■ **در این زمینه، در دوران کرونا و با طولانی شدن اوقات در خانه ماندن و افزایش استفاده از فضای مجازی، برخی بدون نیت شررو کاملاً با اهداف خیرخواهانه در حال فعالیت های روانشناسی در فضای مجازی هستند و هیچ در آمدی هم از این راه به دست نمی آورند، ولی در عین حال هم به نظر می رسد، از آنجایی که این افراد هیچ تخصصی هم ندارند، ناخودآگاه به روان مردم آسیب می زنند و سبب ایجاد مشکلاتی در زندگی فردی و اجتماعی شده اند. نظر شما درباره فعالیت این افراد در فضای مجازی بخصوص در اینستاگرام چیست؟**

در هر شرایطی با نیت خیر یا شر، حضور روانشناسان نماها و کارکرد آن ها در فضای مجازی کار اشتباهی است، همه باید تابع قانون باشند، باید متولی و مسئول این فعالیت ها، سازمان نظام روانشناسی باشد، به عنوان مسئول این سازمان می گویم که با حضور روانشناسان نماها در فضای مجازی، دامنه آسیب های اجتماعی - روانی افزایش یافته است.

■ **به عنوان مهم ترین سؤال که در دغدغه این روزهای**